

РАЦІОНАЛЬНЕ ТА ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ ТА УКРАЇНИ

асист. **Опанасюк Ю.А.**, Студент групи М-31 **Пустановар Н.Ю.**

Природні ресурси – це природні компоненти та сили природи, що використовуються або можуть бути використані як засоби виробництва та предмети споживання для задоволення матеріальних і духовних потреб суспільства, підвищення якості життя людей.

Економічні відносини з приводу залучення природно-ресурсного потенціалу у виробничий процес сформувались історично, і нині досить складно дати об'єктивний аналіз видам економічних оцінок природних ресурсів та умов, етапам їхнього формування. Тим більш складно встановити, за якими принципами формуються показники використання ресурсів в теперішній час у кожній окремій країні

Основний недолік витратної концепції полягає в тому, що кращі ділянки (одиничні ресурси), які потребують на освоєння та експлуатацію менших витрат, мали в абсолютному виразі меншу оцінку, ніж гірші, які потребують більших витрат для застосування. Крім об'єктивних недоліків слід відзначити суб'єктивні фактори, які впливають на оцінку: якість роботи колективу, організаційний рівень тощо. Введення критерію оцінки, що припускає вибір кращих ділянок при мінімумі витрат, не дозволяє в жодному випадку враховувати обмеженість та дефіцитність ресурсів.

Витратна теорія оцінки природних ресурсів отримала широке розповсюдження в практичних розрахунках. До цього часу в деяких випадках оцінки природних ресурсів визначаються на основі витрат на освоєння. Слід зазначити, що вони відіграють певну роль при розробці стратегії природокористування, однак не можуть служити базою порівняльної оцінки природних ресурсів. Єдиний випадок, коли можна використати витратний механізм при виборі варіантів експлуатації однорідних ресурсів – ідентичність натуральних характеристик їх як природних об'єктів.

На противагу витратній в економічній літературі з'явилася результатна теорія оцінки природних ресурсів, яка має декілька різновидів. Згідно з однією з них як оцінку об'єкту природокористування слід розглядати валовий випуск продукції, що одержують завдяки його експлуатації. Згідно з іншою – від валового продукту пропонувалося віднімати поточні витрати.

Досліджуючи природно-ресурсний потенціал на регіональному рівні можна більш точно більш точно оцінити проблеми сучасної екологізації виробництва і раціонального використання природних ресурсів. Найважливішим підходом до розкриття еколого-економічної сутності природно –ресурсного-потенціалу регіону є регіональний підхід. Тому пошук шляхів ефективного і раціонального використання природно-ресурсного на регіональному рівні має велике значення.

Можливими шляхами вирішення даної проблеми можуть бути: залучення інвестицій у регіональне виробництво, що допоможе оновити матеріально-технічну базу виробничих підприємств, а це допоможе зменшити кількість викидів у навколишнє середовище та кількість відходів у виробничому процесі; удосконалити законодавчу базу, яка б регулювала відносини між людиною і навколишнім середовищем; застосування новітніх технологій при видобутку корисних копалин, що максимально забезпечить виїмку корисних копалин; органи управління повинні контролювати проведення рекультивациі земель після видобувних робіт; підвищення рівня екологічної освіченості населення; запровадження комплексного використання мінеральних ресурсів; створення системи економічного регулювання зниження забруднення навколишнього середовища, раціонального використання природних ресурсів, здійснення інвестицій у природоохоронні

підприємства; вторинна переробка сировини; запозичення закордонного досвіду раціонального і ефективного використання природно-ресурсного потенціалу шляхом проведення моніторингу за участі іноземних управлінців у екологічній сфері; державою повинні бути прийняті ліміти викидів (скидань, розміщення) забруднюючих речовин у навколишнє середовище для підприємств і ліміти гранично допустимого використання (вилучення) природних ресурсів по територіях, підприємствам і окремим екосистемам; застосування місцевими органами управління штрафних санкцій за нераціональне використання природних ресурсів і понадлімітне забруднення навколишнього середовища; фінансування місцевими і державним бюджетами заходів природокористування;

Отже раціональне та ефективне використання природно-ресурсного потенціалу можливе за умов достатнього фінансування екологічної сфери, співробітництва виконавчих, законодавчих органів та виробничої сфери з питань використання природних ресурсів. Головне, щоб природа й економічний ріст окремих регіонів і держави в цілому, а також природа та поліпшення рівня життя жителів, не були взаємовиключними альтернативами.

Опанасюк, Ю.А. Раціональне та ефективне використання природно-ресурсного потенціалу регіону та України [Текст] / Ю.А. Опанасюк, Н.Ю. Пустовар // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 350-351.